Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ELEANOR SHARPSTON
esitatud 26. märtsil 2019[1]

Liidetud kohtuasjad C-95/18 ja C-96/18

Sociale Verzekeringsbank
menetluses osalesid:
F. van den Berg,
H. D. Giesen (C-95/18),
C. E. Franzen (C-96/18)

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus))

Eelotsusetaotlus – Võõrtöötajate sotsiaalkindlustus – Määrus (EMÜ) nr 1408/71 – Artikli 13 lõige 2 – Väiksemahuline kutsealane tegevus, mille puhul töötundide arv või töötasu ei ületa teatud piirmäära muus liikmesriigis kui elukohaliikmesriik – Kohaldatavad õigusaktid – Elukohaliikmesriigi otsus keelduda peretoetuste maksmisest ning maksta vähendatud vanaduspensioni – Töötajate vaba liikumise piirang – Artikkel 17 – Liikmesriikidevaheline kokkulepe, milles on sätestatud teatavate isikukategooriate või teatavate isikute huvides erand artikli 13 sätetest

1. Käesolevate eelotsusetaotlustega palub Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) Euroopa Kohtul kindlaks määrata, kas põhikohtuasjade konkreetsetel asjaoludel ei ole liikmesriikidel enam mitte üksnes võimalus[2], vaid potentsiaalne kohustus – olenemata määruse (EMÜ) nr 1408/71[3] artikliga 13 sätestatud põhimõttest, et kohaldatavad on vaid ühe liikmesriigi õigusnormid –, maksta elukohaliikmesriigina sotsiaalhüvitisi võõrtöötajale, kelle suhtes on kohaldatavad töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustust reguleerivad õigusnormid.

I. Õiguslik raamistik, põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

2. Käesolevate eelotsusetaotluste puhul on tegemist üsna ebahariliku olukorraga, sest pärast Euroopa Kohtu esimest kohtuotsust[4] palutakse tal esimeses kohtuotsuses tõusnud õiguslikest küsimustest käsitleda uuesti ühte küsimust.

1 Algkeel: prantsuse.

2 Võimalus, mida on tunnustatud alates 20. mai 2008. aasta kohtuotsusest Bosmann (C-352/06, edaspidi „kohtuotsus Bosmann“, EU:C:2008:290). Vt käesoleva ettepaneku punkt 29.

3 Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrus sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes (EÜT 1971, L 149, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 35), nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 (EÜT 1997, L 28, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 3) muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1992/2006 (ELT 2006, L 392, lk 1) (edaspidi „määrus nr 1408/71“).

4 23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Franzen jt (C-382/13, edaspidi „kohtuotsus Franzen jt“, EU:C:2015:261).

3. Seetõttu ei ole käesolevas ettepanekus tarvilik uuesti käsitleda õiguslikku raamistikku, menetlust või põhikohtuasjade faktilisi asjaolusid, mida on juba selgitatud nii kohtujurist Szpunari ettepanekus [5] kui ka Euroopa Kohtu otsuses [6].

4. Seevastu selleks, et käesolevate eelotsusetaotluste esemed oleksid üheselt arusaadavad, tuleb anda ülevaade kõnealuses kohtuotsuses Euroopa Kohtu poolt esitatud tõlgendusest ja esitada edasine menetlus põhikohtuasjades ning käesolevate eelotsusetaotluste põhjendused.

5. Kohtuotsuse Franzen jt aluseks olnud kohtuasjas esitas Centrale Raad van Beroep (avaliku teenistuse ja sotsiaalkindlustusasjade apellatsioonikohus, Madalmaad) Euroopa Kohtule kolm eelotsuse küsimust.

6. Euroopa Kohus vastas esimesele eelotsuse küsimusele, et määruse nr 1408/71 artikli 13 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigis elava isiku suhtes, kes teeb tööandja väljakutsel töötamist käsitleva töölepingu alusel mõnel päeval kuus tööd teise liikmesriigi territooriumil, on kohaldatavad töökohariigi sotsiaalkindlustust reguleerivad õigusnormid nii päevadel, mil isik töötas, kui ka päevadel, mil ta ei töötanud.

7. Euroopa Kohus vastas teisele eelotsuse küsimusele, et niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ei ole määruse nr 1408/71 artikli 13 lõike 2 punktiga a vastuolus see, kui võõrtöötaja, kelle suhtes on kohaldatavad töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustust reguleerivad õigusnormid, saab elukohaliikmesriigi õigusnormide alusel viimati nimetatud riigis vanaduskindlustuse skeemile vastavaid hüvitisi ja peretoetusi.

8. Arvestades teisele küsimusele antud vastust ja seda, et eelotsusetaotluse esitanud kohus kavatses asjaomase liikmesriigi õiguses kehtiva „õigluse“ klausli [7] alusel jätta kohaldamata riigisisese sätte, mille tulemusel oleks F. van der Berg, H. D. Giesen ja C. E. Franzen [8] jäetud Madalmaade sotsiaalkindlustusskeemist välja teisele küsimusele eitavalt vastamise korral, leidis Euroopa Kohus viimaks, et tal ei tule vastata kolmandale küsimusele.

9. Centrale Raad van Beroep (avaliku teenistuse ja sotsiaalkindlustusasjade apellatsioonikohus) tegi seejärel 6. juunil 2016 kaks kohtuotsust, milles ta leidis Euroopa Kohtu tõlgendusest lähtudes, et erand ühe liikmesriigi sotsiaalkindlustust reguleerivate õigusaktide kohaldatavuse põhimõttest [9] on lubatav, mistõttu ta kohaldas õigluse klauslit ning rahuldas põhikohtuasjade huvitatud isikute nõuded.

5 Kohtjurist Szpunari ettepanek kohtuasjas Franzen jt (C-382/13, EU:C:2014:2190). Õiguslikku raamistikku on selgitatud tema ettepaneku punktides 3–24, samal ajal kui põhikohtuasjade aluseks olevaid faktilisi asjaolusid ja eelotsuse küsimusi on kirjeldatud nimetatud ettepaneku punktides 25–42.

6 Õiguslikku raamistikku on selgitatud kohtuotsuse Franzen jt punktides 3–22, põhikohtuasju ja eelotsuse küsimusi on kirjeldatud kõnealuse kohtuotsuse punktides 23–38.

7 Olgu märgitud, et õigluse klausel on sätestatud sotsiaalkindlustusega hõlmatud isikute ringi laiendamist ja piiramist reguleerivates dekreetides (Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen), mis on kehtestatud 3. mail 1989 (Stb 1989, nr 164, edaspidi „BUB 1989“) ja 24. detsembril 1998 (Stb 1998, nr 746, edaspidi „BUB 1999“). Nimetatud dekreetide alusel, mis on huvitatud isikute suhtes kohaldatavad, võib Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (sotsiaalkindlustusasutuse haldusnõukogu, Madalmaad, edaspidi „SVB“) BUB 1989 kohaldamisel teatavatel juhtudel kalduda kõrvale selle dekreedi muudest sätetest, et kõrvaldada suur ebaõiglus, mis võib tuleneda kas selles dekreedis ette nähtud kindlustuskohustusest või väljaarvamisjuhtudest, või BUB 1999 puhul jätta selle dekreedi sätted kohaldamata või teha neist erandeid, kui nende kohaldamine tooks kindlustatud isikute ringi laiendamise või piiramise ulatust arvestades kaasa suure ebaõigluse, mis tuleneb eranditult selles teises dekreedis ette nähtud kindlustuskohustusest või väljaarvamisjuhtudest.

8 Edaspidi koos „põhikohtuasjade huvitatud isikud“.

9 Olgu märgitud, et vastavalt välistavatele tingimustele – mis on sätestatud 26. aprilli 1962. aasta üldise peretoetuste seaduse (Algemene Kinderbijslagwet) (Stb. 1962, nr 160, edaspidi „AKW“) ja 31. mai 1956. aasta üldise vanaduskindlustusseaduse (Algemene Ouderdomswet) (Stb. 1956, nr° 281, edaspidi „AOW“) artikli 6a punktis b, mille kohaselt isik, kelle suhtes on rahvusvahelise lepingu või rahvusvahelise organisatsiooni otsuse alusel kohaldatavad mõne muu riigi õigusnormid – ei peetud põhikohtuasjade huvitatud isikuid kindlustatud isikuteks Madalmaades.

10. SVB[10] esitas kassatsioonkaebuse Hoge Raad der Nederlandenile (Madalmaade kõrgeim kohus) – kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus käesolevas kohtuasjas – kõnealuste kohtuotsuste peale põhjusel, et õigluse klausel ei võimalda kõrvale kalduda AKW ja AOW artikli 6a punkti b kohaldamisest.

11. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tal ei ole võimalik kohtuotsuse Franzen jt alusel vastata ilma mõistliku kahtluseta küsimusele, kas käesoleva juhtumi asjaoludel kõnealuseid sätteid liidu õiguse tõttu siiski ei kohaldata.

12. Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) mõlemas kohtuasjas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

Kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18):

„1. a) Kas ELTL artikleid 45 ja 48 tuleb tõlgendada nii, et sellistel juhtudel nagu käesolevad on nendega vastuolus selline liikmesriigi õigusnorm nagu AOW artikli 6a punkt b? Viidatud õigusnorm toob kaasa selle, et Madalmaades elav isik ei ole kaetud oma elukohariigi sotsiaalkindlustusskeemiga, kui ta töötab teises liikmesriigis ja määruse nr 1408/71 artikli 13 alusel on tema suhtes kohaldatavad töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustusnormid. Käesolevaid juhtumeid iseloomustab see, et töökohaliikmesriigi õigusnormidest tulenevalt ei ole asjaomastel isikutel selles riigis piiratud mahus töötamise tõttu õigust vanaduspensionile.

1. b) Kas esimese küsimuse punktile a vastamisel on oluline, et isik, kes on määruse nr 1408/71 artikli 13 alusel mittepädeva elukohariigi elanik, ei ole kohustatud tegema sissemakseid elukohariigi sotsiaalkindlustusskeemi? Ajavahemikel, mil see isik töötas mõnes muus liikmesriigis, oli ta [kõnealuse artikli 13] alusel nimelt hõlmatud üksnes töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemiga ning sellisel juhul ei näe ka Madalmaade riigisisesed õigusnormid ette sissemaksete tegemise kohustust.

2. Kas esimesele küsimusele vastamisel on oluline, et asjaomastel isikutel oli võimalus sõlmida AOW alusel vabatahtlik kindlustus või et neil oli võimalus paluda SVB-l sõlmida kokkulepe määruse nr 1408/71 artikli 17 tähenduses?

3. Kas määruse nr 1408/71 artikliga 13 on vastuolus, et sellisel isikul nagu H. D. Gieseni abikaasa, kes oli enne 1. jaanuari 1989 – hinnates ainult liikmesriigi õigusnormide alusel – oma elukohariigis Madalmaades AOW alusel kindlustatud, tekib selle kindlustuse alusel õigus vanaduspensionile, kuivõrd tegemist on ajavahemikega, mil tema suhtes olid määruse nr 1408/71 viidatud sätte kohaselt teises liikmesriigis töötamisest tulenevalt kohaldatavad töökohaliikmesriigi õigusaktid? Või tuleb õigust AOW alusel makstavale hüvitisele pidada õiguseks hüvitisele, mis ei ole liikmesriigi õiguse kohaselt seotud töötamis- ega kindlustustingimustega kohtuotsuse Bosmann tähenduses, millest tulenevalt võivad viidatud otsuses sisalduvad kaalutlused olla kohaldatavad ka tema puhul?“

Kohtuasjas Franzen (C-96/18):

„1. Kas ELTL artikleid 45 ja 48 tuleb tõlgendada nii, et sellisel juhul nagu käesolev on nendega vastuolus selline liikmesriigi õigusnorm nagu AKW artikli 6a punkt b? Viidatud õigusnorm toob kaasa selle, et Madalmaades elav isik ei ole kaetud oma elukohariigi sotsiaalkindlustusskeemiga, kui ta töötab teises liikmesriigis ja määruse nr 1408/71 artikli 13 alusel on tema suhtes kohaldatavad töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustusnormid. Käesolevat juhtumit iseloomustab see, et töökohaliikmesriigi õigusnormidest tulenevalt ei ole asjaomasel isikul töökohaliikmesriigis piiratud mahus töötamise tõttu seal õigust peretoetusele.

10 Vt käesoleva ettepaneku 7. joonealune märkus.

2. Kas eelmisele küsimusele vastamisel on oluline, et asjaomasel isikul oli võimalus paluda SVB-l sõlmida kokkulepe määruse nr 1408/71 artikli 17 tähenduses?“

13. Kirjalikud seisukohad on esitanud F. van der Berg, SVB ning Tšehhi, Madalmaade ja Rootsi valitsused ning Euroopa Komisjon. Kõnealused pooled ja C. E. Franzen, välja arvatud Tšehhi valitsus, osalesid 23. jaanuaril 2019 Euroopa Kohtus peetud kohtuistungil ja esitasid seal oma suulised seisukohad.

II. Analüüs

A. Eelotsusetaotluse vastuvõetavus kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18)

14. F. van der Berg rõhutab, et eelotsusetaotlus kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18) ei ole vastuvõetav. Selleks väidab ta, et kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtule ei saa kassatsioonkaebust esitada kohtuasjades seoses AOW artikliga 6a, ei oleks eelotsusetaotluse esitanud kohus pidanud kohtuasja sisuliselt läbi vaatama ja seega ei ole ta pädev Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi esitama.

15. Kuna väljakujunenud kohtupraktika järgi ei ole Euroopa Kohtul õigust kontrollida, kas eelotsusetaotlus on tehtud kooskõlas kohtukorraldust ja kohtumenetlust reguleerivate riigisisesteõigusaktidega,[11] leian, et neid argumente ei tule arvesse võtta ja et eelotsusetaotlus kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18) on vastuvõetav.

B. Kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18) esitatud esimene ja teine küsimus ning kohtuasjas Franzen (C-96/18) esitatud küsimused

16. Kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18) esitatud esimese ja teise küsimusega ning kohtuasjas Franzen (C-96/18) esitatud kahe küsimusega, mida panen ette analüüsida koos, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt seda, kas ELTL artikleid 45 ja 48 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusaktid, mille kohaselt kõnealuses riigis elav võõrtöötaja, kelle suhtes kohaldatakse kõnealustel ajavahemikel määruse nr 1408/71 artikli 13 alusel töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustusnorme, ei ole kaetud sotsiaalkindlustusskeemiga ega oma järelikult õigust vanaduspensionile ja peretoetustele, kui kohaldatavad töökohaliikmesriigi õigusaktid ei anna talle mingit õigust vanaduspensionile või peretoetustele kõnealuste ajavahemike alusel. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib Euroopa Kohtult veel seda, kas võimalus sõlmida AOW alusel vabatahtlik kindlustus või paluda sõlmida kokkulepe määruse nr 1408/71 artikli 17 tähenduses omab sel puhul tähtsust.

17. Neile küsimustele vastamiseks tuleb rõhutada mitmeid esialgseid kaalutlusi.

18. Esiteks, mis puudutab asjaolusid ja põhikohtuasjade huvitatud isikuid, siis olgu kõigepealt märgitud, et kuna nende vähese kutsetegevuse tõttu ei ületanud nad kindlat töötundide ja töötasu piirmäära, on põhikohtuasjade huvitatud isikud kohustuslikult kindlustatud vaid Saksamaa kohustuslikus tööõnnetuskindlustusskeemis (Unfallversicherung), mis tõenäoliselt kaitseb rohkem tööandjat kui töötajat, ja nad ei ole kõnealusel ajavahemikul kaetud selles liikmesriigis muu sotsiaalkindlustusskeemiga. Kohtuistungil järgnevalt toimunud aruteludest selgus, et Madalmaade asutused olid julgustanud põhikohtuasjade huvitatud isikuid võtma Madalmaades töötuks jäämise asemel vastu töö Saksamaal, hoolimata nimetatud töökohtade olemusest tingitud sotsiaalkindlustuse puudumisest. Kohtuistungil on veel rõhutatud, et kui põhikohtuasjade huvitatud isikud oleksid jäänud Madalmaadesse ega oleks seal kutsetegevusega tegelenud, oleksid nad olnud kõnealuse liikmesriigi

11 Vt 13. juuni 2013. aasta kohtuotsus Promociones y Construcciones BJ 200 (C-125/12, EU:C:2013:392, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).

sotsiaalkindlustussüsteemis kindlustatud ja saanud peretoetusi või teinud sissemakseid pensionisüsteemi, kusjuures sissemakseid oleks tasunud riik. C. E. Franzen jäi lõpuks täielikult ilma peretoetusest oma tütre eest, keda ta kasvatas üksi, samal ajal kui F. van der Bergi ja H. D. Gieseni vanaduspensione või pensionilisa abikaasa eest vähendati vastavalt 10% ja 16%, mis kujutab endast vaieldamatult olulist vähendamist. [12]

19. Teiseks, mis puudutab käesoleva eelotsusetaotluse õiguslikku konteksti, on Madalmaade valitsus kinnitanud, et Madalmaade välistavad tingimused, mille kohaselt ei ole kindlustatud need isikud, kelle suhtes on rahvusvahelise lepingu või rahvusvahelise organisatsiooni otsuse alusel kohaldatavad mõne muu riigi õigusnormid, rakendavad määruse nr 1408/71 artiklit 13.

20. Selle kohta olgu märgitud, et kõnealuse määrusega ettenähtud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimismehhanismi eesmärk, nagu selle põhjendustes 2 ja 4 on märgitud, on tagada töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate vaba liikumine Euroopa Liidus, arvestades samas riigisiseseidsotsiaalkindlustusalaste õigusaktide erijooni. [13] Järelikult võimaldavad kõnealuse määruse aluspõhimõtted saavutada töötajate kaitse-eesmärgi, ilma et sotsiaalkindlustusvaldkonda siiski ühtlustataks. [14]

21. Ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtte alusel, mida väljendab eelkõige määruse nr 1408/71 artikli 13 lõige 1, allub selles raamistikus töötaja, kelle suhtes kõnealust määrust kohaldatakse, üksnes ühe liikmesriigi õigusaktidele. [15]

22. Kõnealuse määruse artikli 13 lõike 2 punktis a, mille alusel kehtivad liikmesriigi territooriumil töötava isiku suhtes selle riigi õigusaktid, isegi kui ta elab teise liikmesriigi territooriumil, on samuti ette nähtud töökohariigi seaduse (*lex loci laboris*) kohaldamine.

23. Ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõte, mille on ametlikult kehtestanud määrus nr 1408/71, [16] on kollisiooninorm, mille eesmärk on teiste kõnealuse määruse II jaotises ettenähtud kollisiooninormide eeskujul hoida ära kollisiooni, mis võib takistada vaba liikumist.

24. Ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtte eesmärk on esiteks konkreetselt vältida eri riikide õigusnormide kohaldamist kindla tööperioodi jooksul ja sellest tuleneda võivaid probleeme [17] ning teiseks „*vältida* ka olukorda, *kus* määruse nr 1408/71 kohaldamisalasse kuuluvatel *isikutel puudub sotsiaalkindlustuskaitse*, kuna nende suhtes ei kuulu kohaldamisele ühegi riigi õigusaktid“. [18]

25. Määrusest nr 1408/71 ja eelkõige selle artiklist 13 tulenev kooskõlastamine põhineb ka arusaamal, et sotsiaalkaitse süsteemide vahelisest erinevusest hoolimata on võõrtöötajal iga kõnealuse eri riigi õiguse alusel suhteliselt samaväärne üldine kaitse, mis hõlmab enam-vähem kõiki kõnealuse määrusega kaetud riske. [19]

12 Euroopa Kohtu toimikust nähtub, et sellises olukorras vähendatakse pensionit 2% aasta kohta, mille jooksul töötaja ei ole olnud Madalmaades kindlustatud. F. van der Bergi pensioni vähendati käesolevas asjas kõigepealt 14% seetõttu, et ta töötas seitse aastat Saksamaal. Vaie, mille ta esitas otsuse peale maksta talle vähendatud vanaduspensioni, tunnistati 25. novembri 2008. aasta otsusega osaliselt põhjendatuks ja pensioni vähendamise määraks määrati 10%. H. D. Giesenil vähendati abikaasa eest makstavat pensionilisa siiski 16% võrra.

13 Vt 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus Nikula (C-50/05, EU:C:2006:493, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

14 Vt Kessler, F., „Sécurité sociale: Coordination des régimes de base – Champ d'application – Principes généraux“, *Répertoire de droit européen, Encyclopédie juridique Dalloz*, Dalloz, Pariis, jaanuar 2016, punkt 153.

15 Vt kohtuotsus Franzen jt (punktid 41 ja 42).

16 Võõrtöötajate sotsiaalkindlustust käsitlev nõukogu määrus nr 3 (EÜT 1958, P 30, lk 561) ei kehtestanud sellist põhimõtet. Euroopa Kohus otsustas siiski 9. juuni 1964. aasta kohtuotsuses Nonnenmacher (92/63, EU:C:1964:40), et kohustus sätestada kindlaksmääratud õigusaktide kohustuslik kohaldamine on kõnealuse määruse artikli 12 oluline osa.

17 Vt 12. juuni 1986. aasta kohtuotsus Ten Holder (302/84, EU:C:1986:242, punkt 19).

18 3. mai 1990. aasta kohtuotsus Kits van Heijningen (C-2/89, EU:C:1990:183, punkt 12), kohtujuristi kursiiv.

19 Seetõttu on kollisiooninormid põhimõtteliselt ükskõiksed liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemide poolt pakutava kaitse suhtes ja neutraalsed liikmesriikide õigusnormide suhtes.

26. Kohtupraktikast nähtub, et ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtte kohaldamisala ei ole nii jäik, kui Euroopa Kohtu esimesed kohtuotsused võisid anda mõista, eelkõige mis puudutab „mittepädevat" liikmesriiki, st liikmesriiki, kelle õigusnormid ei ole kohaldatavad.

27. Esimesel korral Euroopa Kohus tõepoolest leidis, et töötaja suhtes kohaldatavate õigusnormidena liikmesriigi õigusnormide kindlaksmääramise tulemusel kohaldatakse tema suhtes üksnes nimetatud õigusnorme, takistades niiviisi mittepädeval liikmesriigil talle hüvitiste maksmist.[20] Seetõttu ta ka leidis, et määruse nr 1408/71 artikli 13 alusel on välistatud, et mittepädev liikmesriik kehtestab sissemakseid teises liikmesriigis töötamise eest töötaja poolt saadava töötasu alusel ja et sellest tulenevalt kohaldatakse kõnealuse riigi sotsiaalkindlustusnorme.[21]

28. Teisel korral Euroopa Kohus siiski pehmendas seda seisukohta.

29. Kohtuotsuses Bosmann – kuigi Euroopa Kohus oli leidnud, et liidu õigus ei kohusta määruse nr 1408/71 alusel mittepädevat liikmesriiki maksma hüvitisi – ta siiski lisas, et kõnealuse määruse artikli 13 lõike 2 punktiga a ei ole vastuolus see, kui võõrtöötaja, kes kuulub töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi alla, saab elukohaliikmesriigi õigusnormide alusel viimati nimetatud riigis perehüvitisi. Euroopa Kohus kordas seda seisukohta 16. juuli 2009. aasta kohtuotsuses von Chamier-Glisczinski,[22] milles ta samuti leidis, et võttes arvesse antud valdkonnas liikmesriikide skeemide ja õigusaktide vahel esinevaid erinevusi, võib vaba liikumise kasutamine olla sotsiaalkaitse puhul rohkem või vähem soodne või ebasoodne, ja et liidu õigusnormid ei saa sotsiaalkindlustatule tagada, et liikumine teise liikmesriiki ei mõjuta tema sotsiaalkindlustust. Seetõttu rõhutas Euroopa Kohus, et sotsiaalkindlustusskeemi ei saa pidada diskrimineerivaks või ebasoodsaks ainuüksi põhjusel, et sellel on ebasoodsad tagajärjed, kui seda kohaldada vastavalt kooskõlastamismehhanismidele koosmõjus teises liikmesriigis kehtiva skeemiga.[23]

30. 12. juuni 2012. aasta kohtuotsus Hudzinski ja Wawrzyniak[24] laiendas lõpuks kohtuotsuse Bosmann võimalusi mittepädevale liikmesriigile, kuna Waldemar Hudzinski ja Jaroslaw Wawrzyniaki olukorrad olid väga erinevad võrreldes Brigitte Bosmanni olukorraga. Esiteks järeldub sellest kohtuotsusest, et sellega, et kõnealused töötajad ei kaotanud õigusi sotsiaalkindlustushüvitistele või et neid hüvitisi ei vähendatud pädevas liikmesriigis (Poola Vabariik) vaba liikumise õiguse kasutamise tõttu, ei saa iseenesest välistada sotsiaalhüvitiste maksmist mittepädeva liikmesriigi poolt. Teisalt nähtub kõnealusest kohtuotsusest, et elukoht ei kujuta endast ainsat kriteeriumit, mis seob mittepädeva liikmesriigiga, vaid on ka muid siduvaid kriteeriume, nagu tulude maksustamine, mida saab pidada piisavalt lähedasteks, et olla hüvitise maksmise aluseks.

31. On selge, et kuna neis kohtuotsustes ei ole Euroopa Kohus pannud mittepädevale liikmesriigile mingit kohustust maksta sotsiaalhüvitisi, siis ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtet kahtluse alla seatud ei ole. Kõnealuste kohtuotsuste ja eelkõige 12. juuni 2012. aasta kohtuotsuse Hudzinski ja Wawrzyniak[25] analüüsist – väljaspool faktilistest erinevustest põhjustatud kasuistikat – nähtub, et Euroopa Kohus seab määruse nr 1408/71 artikli 13 kohaldamise tingimuseks proportsionaalsuse põhimõtte järgimise.[26]

32. Just kõnealuste kaalutluste põhjal tuleb vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele.

20 Vt 12. juuni 1986. aasta kohtuotsus Ten Holder (302/84, EU:C:1986:242, punktid 19–23) ja 10. juuli 1986. aasta kohtuotsus Luijten (60/85, EU:C:1986:307, punktid 12–16).

21 Vt 5. mai 1977. aasta kohtuotsus Perenboom (102/76, EU:C:1977:71, punktid 10–15).

22 C-208/07, EU:C:2009:455, punktid 55 ja 56.

23 Vt 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus von Chamier-Glisczinski (C-208/07, EU:C:2009:455, punktid 84, 85 ja 87).

24 C-611/10 ja C-612/10, EU:C:2012:339.

25 C-611/10 ja C-612/10, EU:C:2012:339.

26 Rennuy, N., „The emergence of a parallel system of social security coordination", *Common market law review*, vol. 50, nº5, Kluwer Law International, Alphen-sur-le-Rhin, 2013, lk 1221–1266, eelkõige 1256 jj.

33. Käesolevas asjas on põhikohtuasja huvitatud isikud, kes on Madalmaades elavad Madalmaade kodanikud, kasutanud neile kuuluvat ELTL artikliga 45 ettenähtud vaba liikumise õigust minna tööle Saksamaale.

34. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub, et kõikide isikute vaba liikumist käsitlevate aluslepingu sätete „eesmärk on *hõlbustada* igasugust liidu kodanike kutsetegevust liidu territooriumil ning nendega on vastuolus meetmed, mis võivad seada niisuguseid kodanikke *ebasoodsamasse olukorda*, kui nad soovivad tegeleda majandustegevusega mõne teise liikmesriigi territooriumil kui nende päritoluliikmesriik“. Niisiis on ELTL artikliga 45 vastuolus igasugune vastuvõtva liikmesriigi või päritoluliikmesriigi meede, mis võib liidu kodanikel takistada selle artikliga tagatud põhivabaduse kasutamist või muuta selle vähem atraktiivseks.[27]

35. Nagu on väitnud oma seisukohad Euroopa Kohtule esitanud valitsused, nähtub ka kohtupraktikast, et liidu esmane õigus ei saa kindlustatule tagada, et liikumine teise liikmesriiki ei avalda mõju sotsiaalkindlustusele. Euroopa Kohus on juba tunnistanud, et seega võivad – ka määruse nr 1408/71 sätetest tulenevalt – niisugused riigisisesed õigusnormid, mis makstavate sotsiaalkindlustushüvitiste seisukohalt on vähem soodsad, olla põhimõtteliselt kooskõlas liidu esmase õigusega isikute vaba liikumise valdkonnas.[28]

36. Kõnealune Euroopa Kohtu seisukoht põhineb sellel, et ELTL artikkel 48 näeb ette liikmesriikide õigusaktide kooskõlastamise, aga mitte nende ühtlustamise. Sellest järeldub, et see säte ei mõjuta liikmesriikide sotsiaalkindlustusskeemide vahelisi sisulisi ja menetluslikke erinevusi ega seega ka nendes sotsiaalkindlustusskeemides kindlustatud isikute õigusi, mistõttu jääb igale liikmesriigile pädevus määrata liidu õigust järgides oma õigusaktidega kindlaks sotsiaalkindlustusskeemi kuuluvate hüvitiste maksmise tingimused.

37. Seega piirab liikmesriike riigisiseste välistamismeetmete kohaldamisel muu hulgas proportsionaalsuse põhimõte, kui nad kõnealuseid hüvitiste maksmise tingimusi kindlaks määravad. Niisiis võimaldab kõnealune põhimõte leida just õige tasakaalu määrusega nr 1408/71 ettenähtud ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtte ja võõrtöötajatele antava kaitse vahel sellise võimaluse abil, mida on Euroopa Kohtu praktikas juba tunnustatud riigi puhul, kes ei ole pädev hüvitisi maksma.

38. Selle kohta olgu märgitud, et käesoleva asja konkreetses olukorras ei põhjusta välistavate tingimuste kohaldamine ainult ebasoodsat olukorda põhikohtuasja huvitatud isikute jaoks, vaid nad on jäänud elukohaliikmesriigis ilma ka kaitsest üksnes teises liikmesriigis töötamise tõttu, kuigi neil puudub töökohaliikmesriigis kõnealustel ajavahemikel *igasugune sotsiaalkaitse*.[29] Seega ei kohelda põhikohtuasja huvitatud isikuid mitte üksnes ebasoodsamalt töötajast, kes on töötanud ainult Madalmaades, vaid ka proportsionaalsuse põhimõtte piire ületavalt.

39. Ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtet rakendavates Madalmaade õigusaktides sätestatud välistavate tingimuste kohaldamine tekitab nimelt selgelt ebaproportsionaalseid tagajärgi ja (ilmselt) on selle tagajärg Madalmaades elavate liidu kodanike puhul töötajate liikumisvabaduse kasutamise takistamine või vähem atraktiivseks muutmine. Kõnealune olukord ei ole pelk ebasoodne olukord, mis tuleneb sotsiaalkindlustusnormide ühtlustamata jätmisest liidus. See on Madalmaade välistavate tingimuste kohaldamise vahetu tagajärg.

27 18. juuli 2017. aasta kohtuotsus Erzberger (C-566/15, EU:C:2017:562, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika), kohtujuristi kursiiv.

28 Vt eelkõige 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus von Chamier-Glisczinski (C-208/07, EU:C:2009:455, punkt 85) ja 12. juuni 2012. aasta kohtuotsus Hudzinski ja Wawrzyniak (C-611/10 ja C-612/10, EU:C:2012:339, punktid 42 ja 43 ning seal viidatud kohtupraktika).

29 Välja arvatud tööõnnetusriske kattev kohustuslik kindlustus kõnealustel kindlaksmääratud ajavahemikel. Igaks juhuks olgu märgitud, et Euroopa Kohtule ei ole esitatud küsimust, kas Saksa õigusaktid on liidu õigusega kooskõlas, mistõttu ei ole palutud tal teha sellekohast otsust ega võtta seisukohta kõnealuste õigusaktide võimaliku sotsiaalse dumpingu mõju kohta. Sotsiaalse dumpingu kohta liidus vt Mazuyer, E., Carpano, E. ja Chastagnaret, M., *La concurrence réglementaire, sociale et fiscale dans l'Union européenne*, Larcier, Brüssel, 2016 ja Defossez, A., *Le dumping social dans l'Union européenne*, Larcier, Brüssel, 2014.

40. Peale selle ei vasta niisugune töötajate vaba liikumise piirang kõigile Euroopa Liidu õiguse klassikalise põhimõtte nõuetele.[30]

41. Selle kohta on Madalmaade ja Rootsi valitsused väitnud eelkõige kohtuistungil, et kollisiooninormide ja määrusega nr 1408/71 kehtestatud pädevuste jaotamise eesmärk on lisaks töötajate kaitsele tagada liikmesriikidevaheline finantskoormuse aus ja õiglane jagamine sotsiaalkindlustussüsteemide rahastamise ja sellega seonduvate kulude vastavusega, kuna juhul, kui liikmesriik on kõnealuse määruse alusel vastutav töötaja sotsiaalkaitse eest, tuleb sissemakseid ja hüvitisi rahastada ning maksta vastavalt kõnealuse riigi õigusaktidele.

42. Kuigi ma ei kahtle sellise eesmärgi õiguspärasuses ja seda enam, et määruse nr 1408/71 põhimõtted ja kooskõlastamine, mis on määruses kehtestatud, tagavad ka liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemide terviklikkuse ja eelkõige nende erinevused nii kaitse kui rahastamise puhul,[31] leian, et Madalmaade õigusaktid lähevad kindlasti kaugemale sellest, mis on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalik.

43. On tõsi, et vastavalt käesoleva ettepaneku punktis 27 viidatud kohtupraktikale ei või määruse nr 1408/71 alusel mittepädev liikmesriik kehtestada sissemakset ja et järelikult ei ole põhikohtuasja huvitatud isikud teinud sissemakseid Madalmaade sotsiaalkindlustussüsteemi ajavahemike eest, mil nad töötasid Saksamaal.

44. Madalmaade Kuningriik oleks võinud siiski sätestada välistava tingimuse kohaldamisele alternatiivsed meetmed, mida oleks kohandatud vastavalt põhikohtuasja huvitatud isikute olukorrale, võimaldades neil sissemaksete tasumise eest liituda Madalmaade sotsiaalkaitsesüsteemiga.

45. Kuigi Euroopa Kohus on otsustanud, et mittepädevad riigid ei või *kehtestada* sissemaksete kohustust, ei ole selle piiranguga minu arvates vastuolus see, kui nad pakuvad hüvitiste maksmist vabatahtliku sissemakse eest, kui niisugune võimalus vastab tegelikult hüvitiste maksmise tingimustele teiste isikute puhul, kes on liikmesriigi õigusaktidega hõlmatud. Sel puhul olgu märgitud, et kui nad oleksid jäänud Madalmaades töötuks, oleksid huvitatud isikud olnud Madalmaade sotsiaalkindlustussüsteemis kindlustatud kõnealuse riigi kulul.[32]

46. Lisaks oli Madalmaade Kuningriigil võimalik algatada ja läbi rääkida Saksamaa Liitvabariigiga kokkulepe määruse nr 1408/71 artikli 17[33] tähenduses. Selline kokkulepe oleks võinud ette näha põhikohtuasja huvitatud isikute liitumise Madalmaade sotsiaalkindlustussüsteemiga, niisuguste sissemaksete tasumise, mida on kohandatud põhikohtuasja huvitatud isikute eriti madala töötasuga, ning liikmesriikide kokkuleppe tavaliselt tööandja poolt makstava sissemaksete osa kohta.

47. Võimalus liituda vabatahtliku kindlustusega AOW alusel ei saa samamoodi tagada AOW artikli 6a punkti b vastavust liidu õigusele, kui seda võimalust ei ole kujundatud nii, et selles võetakse arvesse selliste töötajate nagu F. van der Bergi ja H. D. Gieseni konkreetset olukorda ja eelkõige nende madalaid töötasusid.

30 Selline meede võib nimelt olla lubatav üksnes tingimusel, et see taotleb üldise huvi eesmärki, on selle saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale, kui on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt eelkõige 16. mai 2013. aasta kohtuotsus Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika)).

31 Sotsiaalkindlustusmudelite kohta vt eelkõige Omarjee, I., *Droit européen de la protection sociale*, Bruylant, Brüssel, 2018, lk 5 ning joonealused märkused leheküljel 29 ja 30; Paolillo, M. ja Morsa, M., *La sécurité sociale des travailleurs salariés*, Larcier, Brüssel, 2010, lk 174. Vt veel Pennings, F., „Co-ordination of social security on the basis of the State-of-employment principle: Time for an alternative?“, *Common Market Law Review*, vol. 42, n°1, Kluwer Law International, Alphen-sur-le-Rhin, 2005, lk 67–89, eelkõige lk 77. Ülevaadet liidu liikmesriikide rahastamissüsteemidest vt Omarjee, I., *op. cit.*, lk 6 ja joonealused märkused lehekülgedel 34–38.

32 Vt punkt 18 eespool.

33 Kuna kõnealune säte on sisuliselt sama nagu artikkel 16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrusest (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72), vt kommentaar, Steinmeyer, H-D., „Article 16 Exceptions to articles 11 to 15“, *EU Social Security Law: a Commentary on EU Regulations 883/2004 and 987/2009*, Hart Publishing, Oxford, 2015, lk 188–192.

48. Sellistel asjaoludel välistavate tingimuste kohaldamine ja põhikohtuasja huvitatud isikute Madalmaade sotsiaalkindlustussüsteemist täielik väljajätmine lähevad kaugemale sellest, mis on vajalik sotsiaalkindlustussüsteemi rahalise tasakaalu tagamiseks.

49. Kõikide eelnevate kaalutluste põhjal leian, et ELTL artiklitega 45 ja 48 on vastuolus AKW artikli 6a punktis b ja AOW artikli 6a punktis b sätestatud välistavate tingimuste kohaldamine.

C. Kolmas küsimus kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18)

50. Eelotsusetoatluse esitanud kohus küsib Euroopa Kohtult kohtuasjas van den Berg ja Giesen (C-95/18) esitatud kolmanda küsimusega sisuliselt seda, kas õigust hüvitisele AOW alusel tuleb pidada õiguseks hüvitisele, mis liikmesriigi õiguses ei ole seotud töötamis- või kindlustustingimustega.

51. Küsimusega, mis puudutab H. D. Gieseni abikaasa[34] olukorda, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus nimelt teada kohtuotsuse Bosmann kohaldamisala. Eelkõige soovib ta kindlaks teha, kas kõnealuses kohtuotsuses ja kohtuotsuses Franzen jt on Euroopa Kohus seadnud elukohaliikmesriigi jaoks kõnealuste hüvitiste maksmise võimaluse sõltuvusse sellest, et kõnealuse riigi õigusaktides ei ole nimetatud hüvitiste maksmine seotud töötamis- või kindlustustingimustega.

52. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kindlaks teha, millised olid kõnealusel ajavahemikul vanaduspensioni andmise tingimused, siis Euroopa Kohtu ülesanne on seevastu loomulikult määrata eelotsusetaotluse alusel kindlaks kohtuotsuste Bosmann ja Franzen jt kohaldamisala ja tõlgendus.

53. On tõsi, et kohtuotsuses Bosmann omistas Euroopa Kohus suurt tähtsust kõnealuse kohtuasja konkreetsetele asjaoludele. Ta rõhutas niisiis kõnealuse kohtuotsuse punktis 28 – eeldusel et eelotsusetaotluse esitanud kohus asjaolusid kontrollib –, et B. Bosmannil oli Saksa õigusaktide kohaselt õigus peretoetustele üksnes seetõttu, et tema elukoht oli Saksamaal. Ta viitas veel nimetatud kohtuotsuse punktis 32 sellele, et perehüvitise saamise õigust ei seata sõltuvusse töötamis- ja kindlustustingimustest. See, et Euroopa Kohus võttis niisugust asjaolu arvesse kõnealuse kohtuasja konkreetsete asjaolude põhjal, ei tähenda minu arvates siiski seda, et ta seadis kõnealuste hüvitiste andmise võimaluse sõltuvusse sellistest tingimustest.

54. Seda seisukohta on minu arvates kinnitatud 12. juuni 2012. aasta kohtuotsuses Hudzinski ja Wawrzyniak,[35] milles asjaolu, et kõnealust hüvitist ei seatud sõltuvusse töötamis- ja kindlustustingimustest, ei kujutanud endast Euroopa Kohtu poolt esitatud tõlgendustingimust ja seda ei ole minu arvates muudetud kohtuotsuses Franzen jt.

55. Esiteks asjaolud, mille Euroopa Kohus nimelt esile tõstis kohtuotsuse Franzen jt punktis 64, kujutavad endast niisuguse analüüsi jätkumist, mida oli alustatud eelmises punktis, kus ta märkis, et Madalmaade õigusaktides ette nähtud sisulised tingimused hüvitiste andmiseks olid täidetud ja et nimetatud hüvitiste andmine ei too kaasa hüvitiste kattumist.

34 Olgu märgitud, et ajavahemikul 19. maist 1988 kuni 1. jaanuarini 1989 oli H. D. Gieseni abikaasa kindlustatud AOW alusel alalise elanikuna, sest AOW artikli 6a punkt b tuleneb 29. aprilli 1998. aasta seadusest, millega muudetakse mitmeid sotsiaalkindlustust käsitlevaid seadusi, et selgitada „kindlustatu“ mõistet kõnealustes seadustes ja sissemaksete tegemise kohustust, mis on kindlustatust lahutamatu (seadus, milles on selgitatud kindlustus- ja sissemaksekohustusi) (Stb. 1998, n° 267) (wet tot wijziging van een aantal sociale verzekeringswetten strekkend tot verduidelijking van het in die wetten opgenomen begrip verzekerde en de met het verzekerd zijn onlosmakelijk verbonden premieplicht (wet verduidelijking verzekerings- en premieplicht)), ja on kohaldatav tagasiulatuvalt alles 1. jaanuarist 1989. Sellesama ajavahemiku jooksul töötas H. D. Gieseni abikaasa Saksamaal ja vastavalt määruse nr 1408/71 artiklile 13 kuulus ta Saksa sotsiaalkindlustusnormide kohaldamisalasse, kuid ei olnud siiski kõnealuses liikmesriigis riikliku vanaduskindlustusskeemiga hõlmatud.

35 C-611/10 ja C-612/10, EU:C:2012:339.

56. Teiseks olgu märgitud, et Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuse Franzen jt punktis 65 (mille kohaselt analoogselt kohtuotsusega Bosmann ei ole määruse nr 1408/71 artikliga 13 vastuolus selliste hüvitiste maksmine elukohaliikmesriigi poolt) esitatud järeldusest nähtub kaudselt, kuid kindlalt, et viimati nimetatud kohtuotsuses tunnustatud erand ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõttest ei olene sellest, et elukohaliikmesriik ei sea sotsiaalhüvitisele õiguste andmist sõltuvusse töötamis- ja kindlustustingimustest.

57. Kõnealustest kohtuotsustest siiski nähtub, et kõnealune võimalus elukohaliikmesriigi jaoks eksisteerib üksnes niipalju, kui kõnealuse hüvitise andmine tuleneb kõnealuse riigi õigusaktidest ja kui töötaja täidab selleks vajalikud tingimused, juhul kui kõnealused tingimused on proportsionaalsed kõnealuse töötaja olukorraga ega ole rangemad teiste kõnealuse hüvitise saajate suhtes kohaldatavatest tingimustest.

58. Selle kohta olgu märgitud, et kohtuotsuse Franzen jt punktis 64 rõhutas Euroopa Kohus, et toimunud kohtuistungil oli kinnitatud, et Madalmaade riiklikus vanaduskindlustussüsteemis kindlustamiseks piisab elukohatingimuse täitmisest. Kõnealuse kohtuotsuse punktidest 63 ja 64 nähtub, et Euroopa Kohus nentis veel, et vanaduspensioni maksmise tingimuseks on kindlustus. Madalmaade valitsus märkis seevastu käesolevates kohtuasjades peetud kohtuistungil, et kuigi elukohatingimus on Madalmaade riiklikus vanaduskindlustussüsteemis kindlustamiseks tegelikult piisav, tuleb vanaduspensioni maksmiseks tasuda sissemakseid. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kindlaks teha, millised olid kõnealusel ajavahemikul vanaduspensioni maksmise tingimused.

59. Kõnealuses kontekstis peab eelotsusetaotluse esitanud kohus võtma arvesse asjaolu, mida on rõhutatud käesoleva ettepaneku punktis 18, et ilmselt Madalmaades elavate isikute puhul, kes on töötud, maksab sissemakseid sotsiaalkindlustussüsteemi riik.

60. Järelikult leian, et määruse nr 1408/71 artikliga 13 ei ole vastuolus see, kui isikule, keda peeti oma elukohaliikmesriigis riigisiseste õigusnormide alusel kindlustatuks, antakse õigus vanaduspensionile ajavahemiku eest, mille jooksul kõnealune isik töötas teises liikmesriigis. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kontrollida, kas kõnealuse hüvitise maksmine tuleneb kõnealuse liikmesriigi õigusaktidest ja kas töötaja täidab selleks vajalikud tingimused.

III. Ettepanek

61. Eespool esitatud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hoge Raad der Nederlandeni (Madalmaade kõrgeim kohus) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. ELTL artiklitega 45 ja 48 on vastuolus niisuguse riigisisese õigusnormi kohaldamine, mille alusel võõrtöötaja – kes kõnealuses liikmesriigis elab ja kelle suhtes kohaldatakse nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes, nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1992/2006, artikli 13 alusel töökohaliikmesriigi sotsiaalkindlustusnorme – ei ole kindlustatud sotsiaalkindlustusega ja seetõttu puudub tal õigus nii vanaduspensionile kui ka perehüvitistele, kuigi töökohaliikmesriigi kohaldatavad õigusaktid ei anna talle ajavahemikel, kui ta töötab, mingit õigust sotsiaalhüvitistele peale kaitse tööõnnetuste vastu.

2. Määruse nr 1408/71 – määrusega nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud määrusega nr 1992/2006 – artikliga 13 ei ole vastuolus see, kui isikule, keda peeti oma elukohaliikmesriigis riigisiseste õigusnormide alusel kindlustatuks, antakse õigus vanaduspensionile

ajavahemiku eest, mille jooksul ta töötas teises liikmesriigis. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kontrollida, kas kõnealuse hüvitise maksmine tuleneb kõnealuse liikmesriigi õigusaktidest ja kas töötaja täidab selleks vajalikud tingimused.